

redovito ponavlja ova slika: dok su katoličke vojske u zemlji, svi se tobože priznaju katolicima, a tek što su je ostavile, svi se opet vraćaju bogomilstvu.

Posljednji dani Andrijini. Međutim se „Zlatnom bulom“ ne okrenuše na bolje prilike u Ugarskoj. Kralj Andrija ostao je i dalje vjeran svojem načelu „vladalačke darežljivosti“, a Židovi su opet dobili u zakup državne prihode. Stoga se nanovo diže bura, ali taj joj se put stavi na čelo sporazumno visoko crkveno i svjetovno plemstvo. Andrija bješe 1231. prisiljen, da izdade novu „Zlatnu bulu“, koja doduše u bitnosti od riječi do riječi preuzima ustanove prve od 1222., no ipak ima i nekih promjena, od kojih je najznatnija, da je sada napušteno jamstvo „oružana otpora“, jer kralj i njegovi sinovi izjaviše, da se podvrgavaju u slučaju nepoštivanja ustanova presudi ostrogonškoga nadbiskupa, koji može da protiv njih izreče crkvenu kletvu (excommunicatio). I odista već slijedeće godine (1232) došao je Andrija u položaj, da je nadbiskup Robert izopćio njega i Ugarsku iz crkve, a samo svečana prisega i tvrdo obećanje, da će poštivati ustanove „Zlatne bule“, oprostije Andriju i državu te strašne kazni. Još pred smrt počini na veliku srdžbu dvora sudbonosnu nesmotrenost, kad se po Jolantinovoj smrti (1233) po treći put oženio (u maju 1234.) mladom Beatricom, nećakinjom markgrafa Azza od Este-Ferrare.

Andrija I. (II.) umr'o je u septembru 1235. ostavivši sasvim izmučenu i istrošenu državu sinu Beli.

IV.

Bela III. (IV.).

(1235—1270.)

Počeci vladanja Bele III. (IV.). Beli III. (IV.) bilo je već oko četrdeset godina, kad je nastupio vladanje; bijaše muž promišljen i energičan. On naumi povratiti pali ugled kraljevskoga dostojanstva, a slomiti premoć velikaša. Uz Kolomana i Belu II. (III.) on je bez sumnje najznatniji naš vladar iz kuće Arpádove.

Već prvih dana zgodi mu se neprimlik, koja je docnije bila od zamašnih posljedica. Udovica je Andrije I. (II.), kraljica Beatrica, izjavila, da se osjeća majkom i da je stoga ide dolično mjesto na dvoru, jer su ga inače kraljice udovice bez djece morale ostaviti. Na tu izjavu stavi Bela Beatricu pod stražu, no ipak joj je uspjelo, da